



Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

CL ./ riksåklagaren ang. tjänstefel

(Hovrätten för Övre Norrlands dom den 16 februari 2024 i mål B 614-23)

Riksåklagaren har förelagts att svara skriftligen på överklagandet.

Jag vill anföra följande.

Inställning

Jag bestrider ändring av hovrättens dom. Jag avstyrker prövningstillstånd.

Bakgrund

CL har av hovrätten dömts för tjänstefel till 60 dagsböter om 210 kr.

Det åtal som ligger till grund för hovrättens dom lyder enligt följande.

Motorcykelpolisen CL har genomfört ett förföljande eller förföljanden av målsäganden (född 2006) vilken färdats på ett tvåhjuligt motorfordon. CL har härvid uppsåtligen eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning åsidosatt vad som gällt för uppgiften genom att sådana synnerliga skäl som föreskrivs i 9 § FAP-104-1 och stadgandets allmänna råd jämte grundbestämmelsen i 8 § polislagen för att få genomföra ett förföljande inte förelegat under något skede av färden. Det hände den 9 augusti 2022 på Västergatan, Piteå, Piteå kommun samt på gångbanor och över parkeringar samt mellan hus i centrala Piteå.

Överklagandet till Högsta domstolen

CL yrkar att åtalet ska ogillas.

Han menar att det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar hans överklagande då det saknas vägledning i praxis om vad som avses med grovt brott/synnerliga skäl i 9 § FAP-104-1.

Målet i sak

Tingsrätten fann att de faktiska omständigheter som framgår av åtalet var styrkta och att CL begått gärningen av oaktsamhet. Enligt tingsrätten kunde dock gärningen bedömas som ringa, varför åtalet ogillades.

Hovrätten har i sina domskäl uttalat bl.a. följande.

Tingsrätten har i sin dom utförligt redogjort för den utredning som har lagts fram och hur tingsrätten har värderat denna. Vidare har tingsrätten redogjort för de relevanta bestämmelserna och förutsättningarna för att döma en polisman för tjänstefel i en situation som den aktuella. Som tingsrätten har redovisat krävs det att det föreligger synnerliga skäl för att en polisman ska ha rätt att företa ett förföljande av ett tvåhjuligt motorfordon. För att synnerliga skäl ska föreligga ska den flyende ha begått eller vara på väg att begå ett grovt brott eller på annat sätt visat sig särskilt farlig för andra människors liv eller hälsa. Vad som utgör ett grovt brott är inte närmare definierat i de allmänna råden. Enligt hovrättens bedömning ska de allmänna råden dock inte tolkas på det sätt som CL gör gällande; att det är tillräckligt att brottet – oavsett straffvärde och allvar – rubriceras som ett grovt brott. Som tingsrätten har angett har CL invänt att det förelåg synnerliga skäl då han misstänkte att den han förföljde hade begått en olovlig körning, grovt brott. Hovrätten konstaterar att det är ett brott som i normalfallet föranleder ett bötesstraff och kan inte anses vara ett sådant brott som åsyftas i de allmänna råden (jfr JO 1990/91 s. 72 ff.). Sammantaget hovrätten därför tingsrättens bedömning att det inte har förelegat synnerliga skäl för ett förföljande.

Hovrätten fann lika med tingsrätten att CL varit oaktsam. Till skillnad från tingsrätten fann hovrätten att gärningen inte kunde bedömas som ringa och att påföljden skulle bestämmas till dagsböter.

Jag instämmer i hovrättens bedömning och anser att hovrättens domslut ska stå fast.

Prövningstillstånd m.m.

Av 54 kap. 10 § rättegångsbalken följer att prövningstillstånd får meddelas endast om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen (prejudikatdispens) eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag (extraordinär dispens).

För prejudikatdispens krävs att ett avgörande av Högsta domstolen får generell betydelse för bedömningen av framtida mål som innehåller liknande frågeställningar. Den enskildes intresse av att få till stånd en prövning i Högsta domstolen kan alltså inte föranleda prövningstillstånd på denna grund (Fitger, Rättegångsbalken, s. 54:26).

Jag har inför avgivandet av svarsskrivelsen inhämtat synpunkter från Åklagarmyndighetens Utvecklingscentrum (UC) i fråga om behovet av prejudikat. Enligt UC är hovrättspraxis enhetlig och de kan inte se något behov av att Högsta domstolen uttalar sig angående tolkningen av myndighetsinterna riktlinjer.

Jag instämmer i UCs uppfattning och avstyrker prövningstillstånd.

Bevisuppgift

Preliminärt åberopar jag samma bevisning som åklagaren åberopade i hovrätten.

Jag ber dock att få återkomma med bevisuppgift och med mina synpunkter på målets fortsatta handläggning för det fall prövningstillstånd meddelas.

Katarina Johansson Welin

My Hedström

Kopia till
Utvecklingscentrum
Särskilda åklagarkammaren (AM-122467-22)
Chefsåklagaren Nicklas Englund